

DOMOLJUB

Glasiło Jugoslovanske Kmetске Zveze z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati paš Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Poziv slovenskemu ljudstvu!

V. katoliški shod je pokazal, da je slovenska mladina katoliška, da gre nevstranseno za geslom: »Za križ častni in svobodo zlato!«. Dokler bo mladina za katoliške ideale tako navdušena, se kljub napadom nasprotnikov ni bati za katoliško ljudstvo.

Mladino pa bo držala močna, delavna organizacija, ki uživa zaslobo pri ljudstvu in ima na razpolago potrebna sredstva. Sprevod in telovadni nastop ob katoliškem shodu sta pokazala, kako močna, delavna in disciplinirana organizacija je orlovstvo. Pokazalo pa se je tudi, kako nujno mladinska organizacija potrebuje za svoje velike prireditve mogočnega stalnega Stadiona, ki bi bil najlepši spomenik V. katoliškega shoda in ob enem umetniški kras Ljubljane in ponos Slovenije.

V isti meri kot za velike telovadne nastope orlovstva pa potrebujemo Stadion tudi za vse večje manifestacije in prireditve našega ljudstva.

Tako naj postane Stadion po skupnem delu in po skupnih žrtvah last vsega slovenskega katoliškega ljudstva za stoletja bodočih rodov.

Zgraditev stalnega Stadiona je tudi z gospodarskega stališča velikega pomena. Ogromni stroški, ki jih ob vsaki veliki prireditvi zahteva ureditev začasnega prostora, nikakor niso v skladu z razpoložljivimi sredstvi, pomenijo prevelik gospodarski napor in postanejo težka, včasih skoro nepremagljiva ovira velikih manifestacij. Tako je čehoslovaški Orel moral izdati za izgraditev lesenega stadiona za enkratno manifestacijo čehoslovaškega katoliškega ljudstva 80 milijonov naših kron.

Dograditev Stadiona, ki je bil za V. katoliški shod le za silo delno izplaniran, pa bo tekem par let zahtevala sicer velikih sredstev, ki pa so vendar malenkostna v primeri z zgoraj navedenim slučajem, posebno če upoštevamo stalnost zgradbe. Ta sredstva bo mogoče zbrati iz cele Slovenije in samo, ako bodo vse slovensko ljudstvo znalo ceniti pomen Stadiona za mladinsko organizacijo in za velike ljudske manifestacije in bo temu primerno pripravljeno žrtvovati toliko, da se Stadion dogradi.

V ta namen je Orlovska podzveza v Ljubljani sklenila zbirati za zgradbo Stadiona sklad osnovnih kamnov od vsega slovenskega ljudstva.

Osnovni kamen je 1000 dinarjev, ki se naj pošlje na Zadržno zvezo ali na Orlovsko podzvezo v Ljubljani s pristavkom: »Za Stadion«. Plačuje se lahko tudi v obrokih. Podrobnejša navodila bodo še sledila.

Orlovska podzveza v Ljubljani.

Liberalci in katoliški shod.

Nikdar še ni šla mimo slovenskih liberalcev kakšna versko-kulturna manifestacija, ne da bi jo opljuvali ali osumničili. To pot — ob priliki katoliškega shoda — so naredili obojno. Zakaj manifestacija verske zavesti v slovenskem ljudstvu je bila tako veličastna in obsežna, da je naš verski in narodni odpadnik ne prenese brez nevarnega možganskega pretresljanja. Kaj takega je samo v Sloveniji mogoče, kjer imamo duševno najbolj omejene svobodomislece — podivjano in pijančujoče sokolstvo nam je za to najsijajnejši dokaz — drugod po svetu pa imajo svobodomisleci vsaj kaj v glavi in znajo zato vsaj za nekaj časa ljudi za seboj potegniti. Spominjamo samo na taktno in dostojno pisanje hrvatskih listov ob priliki evharističnega shoda; spominjamo na francoske svobodomiselne liste, s kakšnim spoštovanjem so pisali o veliki manifestaciji katoliške telovadne organizacije v Parizu.

Torej liberalci so tudi to pot naredili svojo »dolžnost«. Najprvo so opljuvali katoliški shod, v čemer je dr. Žerjavovo »Jutro« prvačilo. Razumljivo: zakaj dr. Žerjav sovraži vse, kar je katoliškega, kot zli duh in zato besni, kadar sekatiška zavest pojavlja na vidnejši način.

Poleg tega pa so hoteli iz katoliškega shoda kovati tudi svoj politični kapital. Rekli so (in za njim ponavlja vse, kar na Slovenskem svobodomiselnost leze in gre): klerikalci so prodali avtonomijo, ponujajo se vladi in so zato povabili kralja in vlado na katoliški shod. Evo nas liberalce in samostojneže in socialiste: mi smo pravi vaši prijatelji.

Liberalci in samostojneži čisto dobro vedo, da katoliški shod nima z nobeno

stranko prav nič opraviti — temveč je to samo zborovanje pravih katoličanov, pa naj bodo te ali one stranke, ki se posvetujejo, kako obnoviti in poživiti med ljudstvom versko mišljenje in življenje. Zakaj vsi vidimo, da so se nekatere pregrehe tako pogubonosno zarile v življenje našega naroda — brezmejna sebičnost, pijančevanje, navno propadanje družin in to v najtesnejši zvezi s brezverstvom in sovraštvom do Cerkve — da se morajo vsi, ki jim je pri srcu blagor slovenskega ljudstva, zbrati in se posvetovati, kaj zoper to ukreniti.

Ta namen je imel ta katoliški shod in nobenega drugega. Seveda, liberalce (ne vsak, ampak tisti, ki maže v liberalne liste in vodi pijano sokolstvo) nima pojma o potrebi duševne obnove celega ljudstva in zato ceni vse samo po tem, kakšno vlogo igrajo zraven klerikalci.

Da se je kralj z vlado udeležil katoliškega shoda, je edinole pravilno in taktno. Menimo namreč, da je kralj ne samo kralj pravoslavni, temveč tudi katoličanov, ne samo kralj sokolov, temveč tudi drugih državljanov, ki slučajno niso sokoli in nečejo biti. In če se kralj udeleži trgovske manifestacije, ki se kaže n. pr. z ljubljanskim velesejmom, če se udeleži vsokolskega zleta, potem samo slovenski liberalce v svoji ogromni duševni omejenosti in nadutosti more kralju pripisovati toliko nedostojnih manir, da se ne bi udeležil velike manifestacije ogromne večine slovenskega ljudstva, ko to ljudstvo manifestira za neskončno večje kulturne dobrine, kot je recimo sokolstvo.

In vlada?

Nikdo nima večjega interesa na duševni obnovi naroda kot vlada. Čim bolj je ljudstvo navčno in duševno propalo, na tem slabših nogah stoji država. Zakaj še vsaka država duševnih in navčnih slabitev je kmalu razpadla. Vera je največja navčna in duševna sila, ki notranje obnavlja narode. V primeri s to silo je vse drugo naravnost pritlikavo. Zato ima vsaka vzgojna in obnovitvena organizacija, ki hoče res dosega ti trajnih uspehov, kot svoj temelj versko življenje. Sokolstvo je uprav radi tega, ker je vero popolnoma izločilo iz svojega programa in postavimo na njeno mesto veliko ničlo, tako silno pritlikavo v svojih vzgojnih uspehih in tako veliko v svojih neuspehih,

ki se na mladini kažejo v vedno bolj žalostni luči.

Vlada je naredila čisto navadno dolžnost, če se je po ministru Jankoviču udeležila katoliškega shoda, da je s tem vsaj nekoliko pokazala svoj interes na duhovni obnovi slovenskega ljudstva.

Zdaj pa vprašamo gospode liberalce in samostojneže, kaj ima vse to opraviti s SLS in avtonomijo.

Politika SLS in njena zahteva po avtonomiji se vsled kraljeve in vladine navzočnosti na katoliškem shodu ni niti za las premenila. Vse govornice o vstopu SLS v vlado so bajke in zopet bajke, ki jih razširjajo nasprotniki samo zato, da bi v ljudeh zamorili misel o avtonomiji, katere se liberalci in samostojneži tako hudo boje.

Kar smo rekli pred meseci in pred pol leta in pred letom, to pravimo danes: kadar bo naš denar tekel v naše kase, kadar bomo postave za Slovenijo delali v slovenskem parlamentu, kadar bo naš človek gospod na svoji zemlji, takrat pa bomo zopet dobri prijatelji z onimi doli v Belgradu.

Izdajalske vloge slovenskih samostojnežev pa SLS ne bo nikdar igrala, suženjske politike slovenskih liberalcev, ki ustvarja mastna korita za voditelje, ljudstvo pa plačuje, poslanci SLS ne bodo nikdar vodili.

Kuluk.

O kuluku smo že pisali, moramo pa še enkrat pisati, ker dobivamo iz raznih krajev poročila, kako nekateri s kulukom hujskajo proti Slovenski ljudski stranki in njenim poslancem. Hujskajo pa oni, ki bi morali biti najbolj tihi in ki so v celi meri odgovorni za razmere, karšne vladajo sedaj v državi in za postave, ki jih Srbi za celo državo sklepajo.

Zakaj smo dobili kuluk in kdo ga je podaril Sloveniji? Posatva o kuluku, to je o tlaki, s katero naj bi se popravljale ceste, je čisto naraven dar in posledica centralistične ustave. Srbi so dobili s centralizmom vso oblast v državi, dobili so z njim nadmoč nad Slovenci in Hrvati. S centralistično ustavo, za katero so glasovali naši samostojneži, se je določilo, da morejo Srbi sklepati postave v Belgradu za celo državo. Vsi drugi zakonodajni zbori so se odpravili in tudi onemogočilo se je s to ustavo, da bi taki zakonodajni zbori nastali. Srbi imajo torej vso oblast v rokah. To oblast so jim pomagali izročiti tudi naši samostojneži in Srbi gledajo sedaj razmere v državi po razmerah v Srbiji. Po razmerah, kakršne so v Srbiji, tudi določajo postave za celo državo. Gospodarske razmere in splošno prosvetne razmere so v Srbiji čisto drugačne, kakor drugod v državi. *Srbske stranke, sedaj srbski radikali, si pa mislijo, da morajo take postave za celo državo narediti, kakršne so primerne za srbske razmere. Te postave morejo tudi skleniti, ker so dobili s centralistično ustavo oblast nad celo državo in to oblast so Srbom pomagali dati slovenski odpadniki, naši samostojneži, ki imajo sedaj drzno čelo in to brezmejno predrznost, da zavijajo hinavsko oči nad dejanji, sa*

2

katere so v polni meri odgovorni in isvirajo čisto naravno iz tega, kar so sami pomagali ustvariti s centralizmom.

Kdo je torej kriv, da se je mogla postaviti o kuluku sploh skleniti? Poslanci Slovenske ljudske stranke so v finančnem oseku in v zbornici z vso silo nastopali, kakor proti povišanju davkov, tako proti upeljavi tlake. V finančnem odboru so trije zastopniki Jugoslovanskega kluba izpolnili s svojimi govori skoro sami sejo, ki je trajala 9 ur. Pri tej seji so z vso silo nastopali proti kuluku, t. j. proti tlaki. V zbornici so ta predlog najbolj ostro napadali poslanci Jugoslovanskega kluba in so tudi vsi do zadnjega glasovali proti temu odloku. Kdo je torej upeljal kuluk? Srbi proti glasovom poslancev SLS in to so mogli tudi storiti, ker jim centralistična ustava dala to moč. Povdarjamo, centralistično ustavo so pomagali ustvariti samostojneži. Če je kdo kriv, da imamo kuluk, potem so brezdvoma samostojneži, ki so pomagali te razmere v državi ustvariti.

Slovenci se moramo seveda z vso silo upirati proti tlaki, ki je za nas končno veljavno odpravljena z l. 1843. Zato tudi med našim ljudstvom vre zaradi tega nesrečnega kuluka, ki nam ga je srbska vladna večina naklonila. Ali so pa tudi srbski kmetje proti kuluku upirajo? Očividno so srbski kmetje s kulukom zadovoljni, kajti večino radikalnega kluba v narodni skupščini, ki je za ta zakon glasovala, tvorijo srbski kmetje. Po sprejetju tega zakona so se vršile občinske volitve v Srbiji in znano je, da so srbski radikali, ki so ta zakon sklenili, dobili pri volitvah veliko večino. Potemtakem srbski kmetje sigurno niso proti kuluku.

Rekli smo, da so gospodarske razmere v naši državi silno raznolike, drugačne v Srbiji, drugačne pri nas v Sloveniji. Očividno je, da gospodarske razmere niso pri nas več take, da bi si mogli pomagati s kulukom, t. j. s tlako. Pač pa so gospodarske razmere v Srbiji, kakor vse kaže, drugačne, tako da je večina srbskega ljudstva s kulukom zadovoljna. Če bi imeli to, kar mi zahtevamo, svojo lastno zakonodajno avtonomijo, in ravnotako Srbi svojo lastno zakonodajno avtonomijo, potem bi Srbi, če bi hoteli, lahko v svojem deželnem zboru za Srbe upeljali kuluk, če bi to bilo srbskim gospodarskim razmeram prikladno. Sigurno pa je, da ne bi slovenski deželni zbor nikdar sklepal v kuluku. Sedaj imamo pa en sam parlament, to je narodno skupščino v Belgradu, v katerem imajo Srbi večino. Srbi pa gledajo vse razmere s srbskimi očali in sodijo vse po zaostalih srbskih razmerah. Na ta način nam vsiljujejo to, kar za naše razmere ni in česar naše ljudstvo neče. Na ta način smo dobili kuluk.

Kdo je tega kriv? Sigurno ne oni, ki so vedno propovedovali našemu ljudstvu in se tudi borili zato, da je centralizem in centralistična ustava z enim parlamentom največja nesreča naše države in da so potrebni deželni zbori s pravico sklepati postave. Mi se čudimo, da slovensko ljudstvo še ni izločilo iz svoje srede vseh onih izdajic slovenskega ljudstva, to je samostojnežev in liberalcev, ki so pomagali ustva-

riti nadmoč srbskega naroda v državi. Prepričani smo, da je slovensko ljudstvo v pretežni večini tako politično zrelo, da bo samostojniške hujskaje postavilo čez prag in ravnalo z njimi, kakor se mora ravnati z izdajalci. Prepričani smo, da bo tem ljudem korenito dopovedalo, da so vsega, kar se sedaj v državi godi, krivi oni sami. *Naloga poslancev slovenskega ljudstva je pa, da s težavo in z velikim naporom podirajo to, kar so drugi zagrešili nad slovenskim ljudstvom in da potem znova zgrade slovenski dom.*

K sklepu še sledeče: ministrstvo za zgradbe je izjavilo, da v Sloveniji ne bodo izvajali postave o kuluku. Ministrski svet je že sklenil, da se v Makedoniji in drugih južnih krajih uvede 7 dnevni kuluk na leto. Ljubljanska Gradbena direkcija je pa dobila od ministrstva navodilo, da ima prosto roko, to se pravi, ministrski svet ni ukazal, da se pri nas kuluk izvaja. Gradbena direkcija bo gotovo tako pametna, da ne bo nekaj na svojo roko uvedla, proti čemur je vse ljudstvo. Poslanci SLS bodo tudi vnaprej pobijali to postavu, kakor so jo pobijali, ko je bila v zadnjem poletju v parlamentu predložena. Našim ljudem pa priporočamo, da naj samostojnim hujskajem pošteno pristrizžemo jezik, ko bodo hujskali proti stvarim, katerih so njihovi poslanci v prvi vrsti krivi. Če bi imeli zakonodajno avtonomijo, za kar je šla SLS v boj, ne bi bilo treba sedaj govoriti in ne pisati o kuluku.

Županska zveza proti kuluku.

Županska zveza je na svoji seji, ki se je vršila 3. septembra v Ljubljani sklenila na predlog župana Lebingerja sledeče:

Županska zveza odločno protestira proti uvedbi kuluka v Sloveniji in sicer iz sledečih razlogov:

1. Državne ceste se v Sloveniji vzdržujejo z davki, ki jih Slovenija sama v ta namen plačuje.

2. Vse druge ceste, to je deželne in okrajne ceste so se pri nas vzdrževale in se morajo vzdrževati z dokladami.

3. Občinske in druge v občini kvalificirane ceste vzdržuje občina sama iz 1. st. nih sredstev oziroma po potrebi potom tlake.

Zahtevamo, da se uvedba kuluka v Sloveniji takoj ukine ter prekličje zahteve o izdelovanju tozadevnih imenikov.

Županstva pozivljamo, da skličejo takoj seje občinskih odborov in se na teh sejah izjavijo ali so za kuluk ali za dosežani način vzdrževanja cest. Izjave naj pošljejo in sicer en izvod na Župansko zvezo, drugi izvod na Pokrajinsko upravo.

V vsako hišo „Domoljuba“!

Izmed NAJLEPŠIH in NAJCENEJŠIH **MOLITVENIKOV** je DR. ZDESARJEVO «Navodilo za pravo pobožnost do Matere božje». V knjižnici sta 2 sv. maši. Cena vez. Izvoda 6 Din, po pošti 1 Din več. Dobl se pri «Ničmanu», v «Novi Založbi», «Slogu» na Poljanskem nasipu 10 v Ljubljani in v drugih knjigarnah. Kdor naroči vsaj 10 izvodov, dobi 15 odstotkov popusta.

Gospodarski obzornik.

Gospodarska obvestila.

CENE.

g Žitni trg. Trgovina s pšenico je postala pretekli teden za malenkost živahnješa. Mlini malo kupujejo vsled pomanjkanja odjemalcev. Cene so bile sledeče: pšenica bačka 337.50 do 340 Din, banatska 335 do 337.50 Din, arbska 320 Din. Ječmen ne gre v denar, ker je razlika med ceno ječmena in pšenice premajhna in ga pivovarne vsled tega malo kupujejo. Cena ječmenu, postavljenemu na kako postajo Bačke 260 do 270 Din. Ovsja je veliko, toda kupčije bolj malo. Cena 270 do 275 Din postavljenem na bačko žel. postajo. Po koruzi je malo povpraševanja. Cena 270 do 275 Din. Po moki ni bilo posebnega povpraševanja. Sedaj so pričeli izvažati moko in v gotovih krogih trdijo, da vsled tega cene moki ne bodo več padale. Cene moki št. 300 do 615 Din. Po otrobih je precej povpraševanja. Cena 165 Din.

g Cene na žitnem trgu. Moka K 25.—, oves K 13.20, pšenica K 15.—, koruza K 13.—, otrobi K 7.—.

g Trg s kožami in usnjem. Cene surovim kožam so zadnjih 14 dni posebno čvrste, ker jih primanjkuje v Sloveniji kakor v celi Jugoslaviji. Plačujejo se zanje vedno višje cene in je posebno za težke goveje kože prejkoslej prav veliko povpraševanje. Točasno stanejo goveje kože, lahke do 30 kg, Din 20 do 22 za kg; od 40 kg Din 24 do 26 za kg in telečje Din 27.50 do 28.75 za kg. — Na trgu usnja je bilo opaziti v zadnjih dveh tednih živahno kupčijo, ker so se kupci prepričali, da v bodočem času ni pričakovati nižjih cen. Edina zapreka, ki ovira promet v večjem obsegu, je pomanjkanje denarja. Kakor se čuje, je sklenilo finančno ministrstvo deloma ustreči željam usnjarskih tovarnarjev v tem oziru, da se izvozna carina zniža za 50 odstotkov. To zadeva le nekatere usnjarske izdelke, ki so v tuzemstvu specialni fabriki in so se dosedaj v manjši meri izvažali. O splošnem položaju usnjarskega trga naj še pripomnimo, da so se cene utrdile. Tovarne so dobro zaposlene in prodajo vsako množino svojih izdelkov prav lahko. Veliko povpraševanje obstoja še posebej za odpadke spodnjega in vrhnjega usnja. Sedaj so sledeče cene pri prodaji na debelo in proti takojšnjemu plačilu: spodnje usnje: vaš-podplate v polovicah, lahke, Din 80 za kg; vaš-podplate v polovicah, težke, Din 85; kruponi 110 do 120, notranjki 55 do 60, vratovi 55 do 60, aferni 42.50 do 45, vrhnje usnje: rjave kravine 100 do 115, črne gladke kravine in kipse 110 do 120, črne gladke teletine 130 do 140, rjave teletine 180 do 200, črna likanec 80 do 82, boks teletine 27.50 do 30 za kvadr. ševro črna 35 do 40, ševro barvan 45 do 47.50.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Semena: Domača detelja, črna, plombirana, garantirano čista brez predenice po Din 45. Rdeča detelja, inkarnatka, po Din 22.50. Lucerna ali nemška detelja po Din 40. Semenska pesa »Eckendorfer« in »Mamuth« po Din 18. — Gnojila: Kalijeva sol 40—42% po Din 150 za 100 kg. Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260 za 100 kg, z vrečami. Rudniški superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 175 za 100 kg. Vreče po 100 kg. Bela razklejana kostna moka 32—34% po Din 250 ja 100 kg. Tomaževa žindra 21% po Din 275 za 100 kg. Tomaževa žindra 18% po Din 190 za 100 kg. Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonskih pošiljavah se iste znižajo. — Krmila: Lanene tropine po Din 5 za kg, vreče po 50 kg. Orehove tropine, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe po Din 8.50 za kg z vrečami vred. Vreče po 75 kg. Klajno apno po Din 4. — Vinogradniške in kmetijske potrebščine: Drevesne škropilnice bakrene po Din 600 Modra galica po Din 10 za kg. Zveplo, dvojno rafinirano po Din 4.25 za kg. Trierji (žitni čistilniki) tvrdka Heid po Din 3.500 znamke I A. Trierji (žitni čistilniki) tvrdke Heid po Din 3.000 znamke I B.

ZIV.

guali 17 konj, 14 bikov, 152 volov, 386 krav in 5 telet. Cene za kilogram žive teže v dinarjih: debeli voli 13 do 15, poldebili voli 11.25 do 12.50, plemenski 9 do 11, bikli za klanje 10 do 12.50, krave klavne debele 11 do 13, plemenske 10 do 11, za klobase 8 do 10, molzne in breje 9.50 do 12.50, mlada živina 11.50 do 15. Cene so nekoliko nazadovale. Meso se je tržilo: volovsko meso I. vrste 25 do 27.50, II. vrste 22 do 24, meso bikov, krav in telic 17 do 20, teletina I. vrste 32, II. vrste 25, svinjina 35 do 40. — Na zadnji svinjski sejem so prignali 262 svinj in 1 kozo. Cene prašičev: 5 do 6 tednov stari komad 200 do 250 Din, 7 do 9 tednov 275 do 450, 3 do 4 mesece 450 do 550, 5 do 7 mesece 700 do 750, 8 do 10 mesecev 925 do 1150, 1 leto 1625 do 2100. Meso: kg live teže 20 do 22.5, kg mrtve teže 27.50 31.25; koza 225 do 250 Din.

g Konjerejski odsek 1, Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani priredi letos sledeča premoavanja: 3 septembra ob osmih dopoldne na Igu; 4. septembra ob 8. uri v Št. Vidu nad Ljubljano; 4. septembra ob 2. uri popoldne v Mengšu; 6. septembra ob 8. uri v Kranju; 7. septembra ob 9. uri v Lescah; 19. septembra ob 8. uri v Mokronogu; 11. septembra ob 8. uri v Št. Jerneju. Premovanje se vrši na Igu za konje mrzlokrvne in toplokrvene pasme; v Mengšu, Kranju in Lescah samo za mrzlokrvne konje; v Mokronogu in Št. Jerneju pa samo za toplokrvene.

IZVOZ IN UVOZ.

g Koilkob bi mogli izvoziti? Na kongresu trgovinskih zbornic in Udruženja izvoznikov v Beogradu se je cenilo, da bi se moglo izvoziti od 1. septembra 1923 do 1. septembra 1924 nastopne količine: pšenice 35.000 vagonov (v vrednosti 1.2 milijarde Din), turščice 30.000 vagonov (750 milijonov Din), ječmena, ovsja in rži 3000 vagonov (75 milijonov Din), žitola 2000 vagonov (70 milijonov Din), živine v vrednosti 800 milijonov Din, mesa in mesnih izdelkov v vrednosti 480 milijonov Din, jaje 1700 vagonov (500 milijonov Din), perotnine 500 vagonov (110 milijonov Din), sira (kaškavalja) v vrednosti 80 milijonov Din, kož in divjačine v vrednosti 211 milijonov Din, suhih češpelj 5500 vagonov (198 milijonov Din), pekmeza 170 vagonov (5950 tisoč Din), surovega sadja 1250 vagonov (33.250 tisoč Din), lesa 150.300 vagonov (990 milijonov Din), rud in cementa 70.000 vagonov (470 milijonov Din), sardin 48 vagonov (10 milijonov Din), južnega sadja 160 vagonov (80 milijonov dinarjev), maka 3 vagone (80 milijonov dinarjev), vina 20.500 vagonov (718 milijonov Din), olja 50 vagonov 12 milijonov Din), in svilenih zapredkov 28 vagonov (32 milijonov Din). Skupna vrednost znaša 6,758,200.000 Din. Ako se k temu prišteje še najmanj 25 odst. za izvoz vseh drugih neomejenih predmetov, bi znašal izvoz vrednost 8,481 milijonov 500.000 dinarjev.

RAZNO.

g Vrtinarsko razstavo so priredili ljubljanski trgovski vrtnarji v času od 31. avgusta do 4. septembra. Obiskovalci zelo hvalijo razstavo, katero je v nedeljo obiskal tudi kralj Aleksander.

lj Ljubljanski velesejem. Preteklo soboto so otvorili v Ljubljani v navzočnosti najvišjih državnih in trgovskih odličnjakov III. ljubljanski velesejem. Popoldne v soboto je obiskal razstavo tudi kralj Aleksander, ki se je zelo pohvalno izrazil o naši slovenski industriji. Razstavljalcev je letos več kot prejšnja leta. Z žalostjo pa moramo omenjati, da je na velesejmu vsako leto manj zastopanih naših zadržug. O uspehu velesejma prinesemo v prihodnji številki večje poročilo. Za danes naš priporočimo vsem, katerim je mogoče obiskati velesejem, da ga obiščejo.

g Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini. Iz Zala poročajo koncem avgusta: Obiranje goldinga je v polnem teku, samo dež ga tu in tam ovira. Letošnji hmelj je popolnoma dorasčen, egalen v obliki, zlatozelene barve in najboljše kakolen. Obiranje poznega hmelja bo neposredno sle-

dilo obiranju goldinga in bo do sreda meseca septembra končano. Tu sem je došlo obilo kupcev, ki v predprodaji nudijo hmeljarjem do 112 Din (39 K6) in več za 1 kg, kar je pa glede na razmere na svetovnem trgu premalo, ker velja težki hmelj iz leta 1922 še 56, iz leta 1921 pa še 46 K6 za 1 kg.

g Čebelarstvo v Jugoslaviji. V prošlem letu je bilo v naši državi panjev: v severni Srbiji 167.196, v južni Srbiji 56.638, v Crni gori 16.134, v Vojvodini 33.638, v Hrvatski in Slavoniji 92.000, v Dalmaciji 28.0992, v Sloveniji 49.350 in v Bosni in Hercegovini 77.350; skupaj torej 525.757. Po doseganju številu panjev bi Jugoslavija dobivala letno 10,431.500 kg medu. Ako bi med računali po 20 Din za kg, tedaj bi ta količina predstavljala letni dohodek v znesku 208,630.000 Din. Izvozili smo medu v letu 1920 le za 12.998 Din, a l. 1921 za 35.575 Din.

g Stanje detelje v naši državi. Površina, ki je letos v naši državi posejana z deteljo, znaša 133.465 ha. Celokupna košnja se ceni na 3,500.000 metarskih stotov. Z lucerno je zasejanih 42.000 ha in se košnja lucerne ceni na 967.430 met. stotov. **g Dobra svetovna žetev.** Mednarodni poljedelski zavod v Rimu je izdal statistiko o letošnji svetovni žetvi. Letošnji pridelek žita v Evropi je napram l. 1922 večji za 40 milijonov metarskih stotov ali za 17 odstotkov. Manjkajo pa še podatki iz Nemčije, Češkoslovaške in Jugoslavije.

g Cene živini Maribor. Na zadnji sejem so prihodnja zagrebška vinska borza se vrši dne 5. septembra. Vinska borza na zagrebški borzi se vrši, kakor smo že poročali, vsako prvo aredo v mesecu.

g Obisk iz Srbije na velesejmu. Upravi velesejma je prijetna dolžnost naznaniti, da je obisk kupcev iz Srbije pripravljen v tako visokem številu, kot še nikalo leto poprej. Odlični srbski listi se zavedajo važnosti ljubljanskega velesejma v svrhu medsebojnega zblizanja gospodarskih krogov iz cele naše države, kar je v največje korist narodnemu gospodarstvu naše mlade kraljevine in opozorujejo z mnogimi noticami tamošnje pridobitvene kroge na ljubljansko priveditev. En sam list v Beogradu rovari proti velesejmu ali iz neinformiranosti ali šovinizma, vendar pa to nima pomena na resno srbsko javnost. Pride čas, pride tudi drugo prepričanje.

Razgled po svetu.

DOMA.

Proti Radiću. Radić hodi po Londonu in skuša razne angleške vplivne osebnosti pridobiti za to, da bi Anglija pritiskala na Jugoslavijo, da se reši zapleteni notranji spor med Srbi, Hrvati in Slovenci. Iz Radićevih poročil pa ni razvidno, da bi imel kakšne posebne uspehe. Dosedaj obstoji njegovo delo v glavnem v tem, da obvešča angleško javnost o položaju v naši državi. Kljub temu vlada v naših vladnih krogih velika nervoznost — zakaj že to je neprijetno našim gospodom v Beogradu, da bi Angleži še kaj drugače videli Jugoslavijo, kot jim jo slikajo belgrajski ministri. Res je to, da Radić ugleda belgrajske državne umetnosti ne bo baš dvignil. In to gre gospodom iz Beграда, ki od korupcije žive, neprijetno do srca.

Otdod nervoznost. Poklicali so iz Londona jugoslovanskega poslanika Gavrilovića, iz Zagreba pa pokrajinskega namestnika Čimića ter se posvetojujejo. Pa ne vedo, kaj in kako bi. Najprvo so rekli, da bodo proti Radiću in njegovi stranki porabili zakon o zaščiti državi, kar pa je nevarna reč — zakaj na ta način bi bilo po tem zakonu s komunisti vred že skoro ali pa že več kot polovica države pod policijskim nadzorom.

stvom. Potem so rekli, da se pravzaprav ni treba posluževati tega zakona, ker je dovolj vzrokov, da obsodijo Radića po navadnih zakonih in sicer v njegovi odsotnosti. Kako bodo v resnici naredili, pa najbrže še sami ne vedo.

Človek ima na koncu vtis, da se gresta Radić in Pašić »mance«, ljudstvo pa med tem škodo trpi. Ko bi Radić šel pravočasno v narodno skupščino kot so šli naši poslanci, bi se pa do danes že stvar kam naprej premaknila — tako pa: Slovenija sama je premajhna, da bi kaj prida dosegla, Hrvatske pa blizu ni.

Rešitev reškega vprašanja. Reško vprašanje se bliža rešitvi in sicer v našo škodo, ker je Srbom čisto veeno, ali imamo Reko ali ne, oziroma jim je ljubše, da so Slovenci in Hrvatje čimbolj odrezani od morja. Pašić se je zato nalašč izognil v to polico in prepustil reševanje zunanjemu ministru Ninčiću. Mussolini je predlagal, naj Reka, ki bi po rapalski pogodbi morala biti popolnoma samostojna država, vlada neka mešana komisija Italijanov in Jugoslovancev. Fašisti pa izjavljajo, da Jugoslovancev ne bodo pustili na Reko in tako bo prišla Reka lepo v italijansko posest. Tako liberalno-samostojni centralizem tudi v reškem vprašanju tepe Slovence in Hrvate.

DRUGOD.

Med Italijo in Grčijo je prišlo do zelo ostrega spora. Vzrok je umor italijanskih članov medzavezniške vojaške razmejivne komisije, ko je določevala mejo med Albanijo in Grčijo. Napad se je izvršil na cesti sredi velikega gozda, kjer so napadalcu z debelim deblom, ki so ga položili preko ceste, ustavili italijanski avtomobil. Ko je avtomobil obstal, je nenadoma padlo 30 do 40 strelcov. Usmrčeni so bili general Telini, polkovnik zdravnik Costi, poročnik Bonacini, tolmač Graveri in šofer. Napad se je izvršil na grškem ozemlju.

Radi tega je italijanska vlada silno razburjena in je poslala Grčiji ostro pismo, kjer zahteva precej ponižujoče zadoščenje. Grška vlada je sicer voljna v glavnem ustrediti italijanskim zahtevam, toda ponižanj ne mara sprejeti. Zavoljo tega je poslala italijanska vlada del vojnega brodovlja na grški otok Krf, kjer so se italijanski vojaki izkrkali ter zasedli otok in mesto. Ker se grške oblasti niso takoj udale, je padlo nekaj topovskih strelcov v mesto in je bilo 15 oseb ubitih. Naša vlada hoče med Italijo in Grčijo posredovati.

Strahovit potres na Japonskem. Dne 1. septembra je grozen potres, kakršnega dosedaj na svetu še ni bilo, z enim sunkom popolnoma razdejal glavno mesto japonskega cesarstva Tokio in mesto Jokohama. V Tokio, ki je začel na več krajih goreti, je izgubilo življenje do 100.000 ljudi, v Jokohami pa 20.000. Prebivalstvo povsod beži iz mesta na ladije. Tokio šteje nad 2 milijona prebivalcev, Jokohama, ki je glavno pristanišče Tokia in leži le nekaj kilometrov južno od glavnega mesta, šteje 400.000 prebivalcev.

Tedenske novice.

Tabor kmetske zveze. V soboto dne 8. septembra na Mali šmaren bo na Homcu popoldne ob 8. uri tabor Kmetijske zveze. Vsi člani Kmetijske zveze iz kamniškega okraja naj izvrše svojo dolžnost in pridejo na tabor. Vabljeni ste vsi naši prijatelji. — Načelnostvo O. K. Z. v Kamniku.

d V Mirni peči na Dolenjskem je bil v nedeljo zjutraj velik shod SLS. Poslanec Sušnik je govoril o političnem položaju in krepko razkrinkal laži, ki jih trosijo med prebivalci nasprotniki, zlasti poslanec Pucelj. Zborovalci so enoglasno izrekli zaupnico Jugoslovanskemu klubu in z vso ogorčenostjo zavrnili laži samostojnežev. Ljudstvo je navdušeno pritrjevalo izvajanjem svojega poslanca.

d Južna železnica je bila v noči od 31. avgusta do 1. septembra podržavljena. To se pravi: dosedaj je bila v rokah privatnikov, sedaj jo je pa vzele v roke državna uprava. To se naprej pravi: dosedaj je bil na južni železnici red, sedaj ga pa ne bo. To se pravi dalje: dosedaj so najvišja mesta pri južni železnici, ki teče največ po slovenskem ozemlju, zavzemali Slovenci, ki so priznani najboljši železničarji v državi, od sedaj pa bodo na najvišjih stolcih sedeli Srbijanci. — Tako liberalno-samostojni centralizem še vedno pobira vso slovensko smetano, Slovenci pa dobivamo komaj ostanke. In samostojneži, ki so sokrivi prokletskega centralizma, si drznejo na Slovenskem še usta odpirati!

d Železniški minister je srečen, kakor pravi, ker more obvestiti javnost o podržavljenju južne železnice. Mi to srečo popolnoma razumemo — zakaj belgrajskim požeruhom se je zopet odprlo par korit več.

d Koliko nas stane južna železnica? Vsako leto do 1968. bo plačala država oziroma davkoplačevalci 5 milijonov 800 tisoč zlatih francoskih frankov, to je nekoliko manj kot 100 milijonov naših dinarjev. Tem milijonom moramo prišteti še nered in vsakoletno izgubo.

d Trboveljska stavka še vedno traja in je to ena najdaljših stavk, kar se jih je vršilo. Trboveljska družba na vse načine skuša delavstvo ukloniti — kliče Hrvate in Prekmurce na delo s pretvezo, da je že štrajk končan, odpušča delavstvo, ukazuje zapirati delavske voditelje, meče delavstvo iz stanovanj — vlada ji povsod pomaga — toda delavstvo vztraja. Pretekli teden se je izvršil napad na elektrarno v Trbovljah, toda delavstvo izjavlja, da je elektrarna tako zastražena, da še miš ne more vanjo, ne pa, da bi mogel kdo v njej polagati dinamit. Uspeh je pa bil, da je vojaštvo takoj prišlo v Trbovlje in da so zaprli 30 rudarjev-voditeljev in prepovedali vse shode, tako, da naši poslanci ne morejo rudarjev izveščevati o položaju. Rudnikom preti že ogromna škoda, ker jih zaliva voda, sempatja nastane v rovih požar, nekatere tovarne pa bodo vsled pomanjkanja premoga morale svoj obrat ustaviti. Delavstvo je menda trdno odločeno stavko izpeljati do konca.

d Stavka v delavnicah južne železnice v Mariboru. Komunisti so v delavnicah južne železnice v Mariboru uprizorili stavko, ker so delavci tako slabo plačani, da morejo samo s čezurnim delom preživljati sebe in svoje. Komunistični delavci so s silo udrili v delavnice in prisilili druge delavce, da so zapustili delavnico. Poslali so na vodstvo odposlanca, ki jih pa vodstvo ni priznalo, in zato ne sprejelo. — Komunisti odklanjajo skupno delo za izboljšanje položaja, zato imajo zelo težko stališče in je malo verjetno, da se jim štrajk posreči izpeljati. Sedaj posreduje med njimi in med vodstvom delavnic poslanec Žebot. Delavnice je zasedlo vojaštvo.

d Kralj Aleksander si je v soboto popoldan ogledal ljubljanski velesoj in se zelo pohvalno izrazil o njem.

d Liberalno-samostojni centralizem in njega sadovi. V Srbiji dobiva vsak vojak iz svetovne vojske pol invalidnine, invalidi pa celo. Pri nas pa je prišla odredba, naj se še to število invalidov skrči za eno tretjino. Invalidi, zahvalite se liberalcem in samostojnežem, ki so glasovali za centralizem.

d Nadaljnji sadovi dr. Žerjavovega in Pueljevega centralizma. Centralizem, za katerega so glasovali liberalci in samostojneži, je dal vso moč v roke samo Srbom in to moč Srbi temeljito izrabljajo proti Slovincem. Sedaj so zopet celo vrsto slovenskih in hrvatskih častnikov, posebno orožniških odstavili ter bodo na njihovo mesto postavili Vranglovce. Prokletstvo, ki so ga pomagali naprtiti na Slovence in Hrvate samostojneži in liberalci, gre v neskončnost.

d Grozno peče katoliški shod vse liberalce, očitne in skrite, mestne in deželne. Eni so ljudi odvrčali s krinko zlobnosti, češ: »Ali boš tudi ti šel v Ljubljano prosit za novo vojsko?« Mi zavedni katoličani pa vemo, da je cerkev Kristusova vseh 5 let vojne molila za mir in kakor nihče drugi na svetu se je sveti Oče vesa leta trudil za to, da se konča vojska. — Drugi liberalci so sršeli in še srše na katoliški shod pod krinko pobožnosti: »Kakšno pohujšanje bo, ko se bo mladina sama ponoči vračala domov!« Farizeji! Naša organizirana mladina je poučena, kje ji prete nevarnosti. Kdaj in kolikrat ste pa jezik obrnili, ko je sokolstvo vlačilo mladino po svojih nočnih zabaviščih in plesiščih do zgodnjega dne? — Tretji so si obesili krinko gospodarske varčnosti. »Jej, kaj bo to koštalo! Mar bi se kam drugam obrnilo!« Čisto kakor Juda Iškarijot, ko je videl, ko je videl, da Magdalena mazila Gospodove noge: »Mar bi se bilo to mazilo prodalo in dal denar revežem!« Vsi trije imajo pa skupno eno: sovražstvo do katoličanstva in naj ga še tako skrivajo. Ob takih prilikah se pa le piskerček odkrije.

d Industrija platnenih izdelkov se imenuje nova tovarna v Jaršah pri Mengšu v poslopju pogorelega Majdičevega mlina. Osnovna glavnicca znaša 24 milijonov kron in so jo položili Peter Majdič in 4 Nemci, ki niso iz Jugoslavije.

g Kmetijski pouk po deželi: Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca septembra sledeča predavanja: V soboto, dne 8. septembra: 1. V Zagorici pri št. Vidu, o živinoreji, Jereb. 2. V Brusnicah, o vinarstvu, Kafol. — V nedeljo, 9.

septembra: 1. V Vrhah nad Krko, o izobrazbi kmetov, Jereb. 2. V Dornovem, o poljedelstvu, Ambrož. 3. V Begunjah, okraj Logatec, o sadjarstvu, Zdobek. 4. V Suhorju, o vinarstvu, Konda. 5. V Sv. Antonu na Pohorju, o kmetijstvu, Wernig. 6. V nedelici, Prekmurje, o kmetijstvu, Vojak. 7. V Gordecih, Petrovcih, Prekmurje, o živinoreji, Pavlica.

d Shod na Zalostni gori pri Mokronogu je v soboto, dne 15. septembra.

d Blejska dijaška podružnica SDZ priredi s sodelovanjem jeseniškega dram. odseka dne 8. septembra v vinarstvu, Konda. 5. V Sv. Antonu na Pohorju, o kmetijstvu, Vojak. 7. V Gordecih, Petrovcih, Prekmurje, o živinoreji, Pavlica.

d Na državni kmetijski šoli na Grmu v Novem mestu se prične novo šolsko leto s pričetkom novembra t. l. Prošnje s prilogami je vlagati do 20. septembra pri ravnateljstvu, ki daje tudi vsa potrebna pojasnila.

d Gospodinjna šola v Šmihelu pri Novem mestu prične s poukom dne 15. oktobra. Tečaj traja do 15. aprila. Prošnje za sprejem je vlagati pri ravnateljstvu šole do 20. septembra. Prošnjam je priložiti rojstni list, zdravniško spričevalo in zadnje šolsko spričevalo. Potrebna pojasnila daje ravnateljstvo.

d Rob. Tukajinje katoliško slovensko izobraževalno društvo ponovi na Mali Smaren dne 8. septembra igro »Turški križ« (igrokaz s petjem v štirih dejanjih). Vabimo vse okoličane, ki še niso videli našega »Domac«.

Lokvica pri Mediki. Tu je zgorel pod Jožo Famuca iz Gorenje Lokvice. Sicer se ne ve, kdo je zažgal, sumi se pa, da je upalila pod cigareta. Pri nas se dogajajo tudi tako pogosto tatvine. Naše orožništvo bi moralo bolj paziti na zadeve, ki spadajo v njegov delokrog.

d Misijonski koledar za leto 1924 je te dni izšel. Nihče se ni kesal, ki je kupil lanskega. Letošnji je pa po vsebini in slikah še zanimivejši in bogatejši. Poleg načelnih člankov prinaša zanimiva pisma slovenskih misijonarjev, poleg prijetnih povestic razne prispevke za smeh in kratek čas. Slik je kakšnih 55. V zelo obširnem in natančnem misijonskem pregledu nas pouči, kako se razvija misijonska misel po katoliških deželah in kakšne uspehe je dosegla katoliška cerkev med poganskimi narodi. Kdor ga želi, naj ga takoj naroči ali v misijonišču pri Domžalah ali pa pri misijonarjih v Ljubljani, Trg Tabor 12. Cena je samo 6 dinar-

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica. Koncem decembra 1922 je imela nad 116 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih skladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

jev in poština. Mnogim znanim misijonskim prijateljem smo ga pa poslali že po pošti in jih uljudno prosimo, da ga drage volje sprejmejo in razpečajo, ker tudi tem potom širijo misijonsko misel in delajo apostolsko.

d Požari. 29. avgusta ob poltrem zjutraj je nastal ogenj v kozolcu posestnika Franca Jurca na Vrhnikih. Požar se je razširil na skedenj in trgovsko skladišče trgovca Rudolfa Rutnerja. Pri gašenju sta se močno poškodovala Jurca in Rutner, ki so oba prepeljali v ljubljansko bolnico. Škoda nad pol milijona kron. — Isti dan ob desetih dopoldne je začelo goreti na Lebarjevem podu v Begunjah na Gorenjskem. Zgorel je pod in domač petleten deček, ki je bil na podu. — Isti dan je zgorelo na Lavrci posestniku in gostilničarju Pircu hiša, skedenj in hlev.

d Župnije na Dolenjskem presim, da bi pregledali, kje se je rodila Helena Molik (1830—1840) poročena s Francem Lamatsch (1850—1857). Nujno potrebujem njen krstni oziroma poročni list. Stroške plačam. M. Modic, Novo mesto.

d Našel se je ob času katol. shoda v kavarni »Emona« rožni venec in medaljon z relikvijo. Dobi se v naši upravi.

d Izgubljeno. Dne 1. septembra je bila izgubljena velika vsota denarja v Višnji gori od Mihaela Omahna pa do postaje ali pa med vožnjo s popoldanskim vlakom od postaje Višnja gora do Grosuplje. Kdor bi ga našel, se vljudno prost, naj ga odda proti dobri nagradi na občinski urad Grosuplje, Dolenjsko.

d Čuvajte se je v nedeljo pri blagajni na kolodvoru v Biški črna baržunasta povitna lopica z modro ševičotasto. Kdor jo je zamenjal, naj jo odda: Sajovci p. d. »pri Benku«, Gorenje 20, posta Krani.

Pokusiti je treba razne vrste testenin »Pekattet«. Temu dišijo ene, drugemu druge, akoravno so izedlane vse iz enega testa.

Vsaka mati, ki hoče imeti zdrave in močne otroke, jim pripravila le Kneippovo sladno kavo znamke »Triglav«. Zavrinite vsak drug izdelek, ki se vam vsiljuje.

d ČEVLJE KUPUJTE samo z znamko »PEKO«, ker so ti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga Ljubljana, Breg 20, na drobno tudi Aleksandrova cesta.

Sirom domovine.

POLJE PRI VODICAH.

Po dolgih burnih časih se je tudi pri nas nekoliko izpremenilo. Sedaj smo ustanovili prostovoljno gasilno društvo. Po vsem težkem in težavnem delu smo napravili gasilni dom in kupili brigalno. Dne 16. septembra bomo praznovali blagoslovljenje doma in brigalne. Zatorej prosimo vse prijatelje gasilstva, da se udeležijo v obilnem številu, posebno tovariška gasilna društva. — Natančni spored je objavljen na vabilih.

Pozdrav novim šentjurskim zvonovom.

(Zložil Silvin Sardenko ob priliki blagoslovljenja novih zvonov v Stožicah 15. avgusta 1923.)

O zvonovih! Vi ubrani pevcu sela našega, ženini pričakovani, radi petja vašega.

Koliko je vojnih časov preko naših sto domov! Ni jih bilo jasnih glasov — Ah! ni bilo vas, zvonov—

Toliko smo praznovali v selu božjih praznikov: Z nami bi se radovali — pa ni bilo vas, zvonov.

Toliko smo godovali tudi žalostnih godov: Vi bi z nami žalovali, pa ni bilo vas, zvonov.

Kar je pesmi zamujenih in pozdravov in vabil, iz glasov nam posvečenih pojte, pojte zvonkih sil!

Pojte živim v tolažilo, pojte mrtvim v žal spomin, pojte tožnim v razvedrilo, pojte mir iz tesnih lin.

Kvišku, kvišku, vi ubrani pevcu sela našega, ženini pričakovani vrh svetišča vašega!

Listek.

Cerkovnik Rok.

(Z naših gor. — Spisal Pavel Perko.)

(Dalje.)

Ko je prišel cerkovnik Rok domov, ga je tu že čakala sestra Polona. Bila je pri maši in sedaj se je igrala s kozo in dvema mladičema, ki sta skakljala okrog vogla.

»Kaj je zopet?« se je prestrašila. Videla je, da je slabe volje.

»Hudnika, nič ne bo!«
»Ze zopet kolneš! Kaj pa je?«
»Ta tvoj novi kaplan! Nič ne bo š njim! To je liberalci!«

»Ne govori vendar tako! Kaj pa je?«
»Kdor z liberalci hodi, je sam liberalci!« je poudaril Rok.

»S kakšnimi liberalci?« se je zavzela Polona.

»Saj sam govoriš kakor kakšen liberalci.«
»Z liberalci! Pa še rečem: z liberalci! Ali mar Veršaj in liberalci? K njemu je šel v hišo.« Polona je osupnila. Za hip ni vedela kaj naj si misli... Naposled je rekla:

»Kaj za to? Kristijan je pa le.«
»Kristijan, haha! Tak, ki dvema gospodoma služi, kot je gospod Tomaž večkrat rekel.«

Potem sta se pripravala o gospodu Matevžu. Ona, da je dober gospod; on, da ne bo prida napravil.

»Nauke je pa le vpeljal ob nedeljah popoldne, ko so bile dosedaj večidel le litanije.«

»Ali ima mar kaplan pravico nauke vpeljati?«

»Saj jih je z dovoljenjem gospoda Jerneja.«
»Gospod Jernej je predober. Za tistih par žene, ki pridejo v cerkev spat in kimat...«

»Spat in kimat — In Polona se je čutila prizadeto. — Lahko govoriš, ko sam ne greš, da bi videl. Pojdi, boš videl, koliko jih pride.«

»Iz radovednosti! Dokler je gospod še nov!«
»Iz poudčenja, meni verjemil! Ko bi ti gospoda slišal... Takih naukov še nismo slišali.«

»Jaz poslušam rajši gospoda Jerneja.«
»Niš ne rečem... In pa kako skrben je gospod Matevž. Za vse se pobriga. Celu za cerkveno petje...«

»Ali ni Drnovšek za to postavljen?«
»Drnovšek je star.«

»Saj to je! Gospod Matevž je pa mlad. Zato pa pravijo ljudje: Če so pevke neumne, bi moral biti gospod pameten in se ne dajati ljudem v zobe...«

»To je obrekovanje. Tega pa ne pustim. V tej stvari je gospod Matevž popolnoma nedolžen; ker vedno je tudi Drnovšek zraven, kadar se učijo. Celu gospod Jernej pride včasih pogledat... Zda je neče latinsko mašo. Kako naj jih uči Drnovšek, kaj ne zna latinsko?«

»Čemu latinsko mašo?«

»Saj pravim: sam si liberalca, potem pa ho-
teš da o drugič

»Saj nič ne rečem... In meni tudi nič
mar. Kak to ti povem: K gospodu Jerneju poj-
dem, in ce sem res tako zanemarjen, da ne zaslužim,
da bi bil za cerkvenika — prav, naj me odstavi! Ce
sem pa vendarle boljši kot hočeta Veršaj in gospod
Matevž, potem naj ljudem pove, da s to beraško
biro ne morem živeti... Hudnikale!

»Ne kolni! Saj sem te že večkrat!
»Saj ne kolnem!

III.

Ampak h gospodu Jerneju iti ni kar tako!
Kaj veš, pri kakšni volji ga dobiš? Gospod Jernej
za m... sedi, načelnike ima na nosu in v časopis
gleda. Če je dobre volje, hitro in lahko boš opravi-
vil. A če je slabe volje, potem bo druga. Prideš in
vstopiš: niti ne zmeni se zate... Mrmra v časopis
in nič ne veš, da je kdo, ki za vrati stoji in
čaka... Še le čez kaj časa se obrne na stolu in te
pogleda čez načelnike:

»Ma — kaj je?«

»Gospod Jernej, prišel sem —«

»Kaj —?«

»Prišel sem —«

»Nič nisi prišel!

Zdaj pa povej, če si u... in če morš po vr-
sti, kakor si se bil naučil po poti...

Ne, ne! H gospodu Jerneju ni da bi šel kar
tako. In še po takem opravku, da bi mu lastnega
gospoda tožil... Ker gospod Jernej in gospod Ma-
tevž sta dosedaj še zelo v konca. Enega tožiš, dru-
gega boš žalil! To ne gre!

Cerkovnik Rok je pomislil tako, da počaka.
Preračunil je, da bo čez mesec dni Marijino Obi-
skovanje. Takrat je maša pri oltarju Matere božje.
Gospod Matevž bo prišel in tako se mora napraviti,
da bosta prišla do razgovora. Gospod naj izve, ka-
ko Rok misli, a tudi on naj pove svoje... Ni hud-
nika: dobil bo vse lepo posnaženo! Po cerkvi! Ampak
po zakristiji — ni! Zato bo gospod Matevž
ugovarjal. Cerkovnik Rok pa tudi ne bo štedil be-
sedi in mu bo povedal: »Veste gospod Matevž, cer-
kev je za Boga, zakristija za ljudje! S tem ga bo
isplačal za oni dan. Ali bo gospod Matevž mogel
na to kaj reči? Naj le reče! So bo vsaj vedelo, da
mu je zase... Potem bo beseda dala besedo, in po-
vedal mu bo, da je ca — Rok — že trideset let pri
cerkvi, njegov oče pa da je bil trideset. To je bilo
še tisti čas, ko gospoda Matevža še na svetu ni bilo.
In da so ves čas bili ljudje in gospodje zadovoljni
z njima. Sedaj pa, ko se on — gospod Matevž —
pajdaš z liberalci... O — vse mu bo povedal!

In Rok se je začel pripravljati za Marijino
Obiskovanje. Povabil je Polono, da je zašla Mari-
jin plašč. In to je Polona znala, ker je od mila-
dosti šivala. Zašla je tako lepo in zašiti rob za-
krila z gubami, da ni hudnika, da bi gospod Matevž
dobil, kje je plašč zašit in kje ni... Potem je šel
Rok od oltarja do oltarja, obrisal svetnike, svečni-
ke, stebre, palice... Izprašil je vence in prte;
ostrgal tla, če so bila zakapana; šel je z omelom
celo po stropu in stenah, da ni mogel ostati nikjer
niti prašek. Tla sta potem Polona in Rotija pomili
z vodo in posušili z žeganjem... Ampak zakristi-
ja —? Tu pa niš! Polona je sicer rekla, da je to
skoro greh; ker to se pravi norčevati se iz gospo-
da. Toda Rok je ostal trdovraten, ker je hotel po-
kazati, da je že trideset let gaberški cerkovnik in da
tudi ve in zna, ako hoče...

Dobro. Pride Marijino Obiskovanje. Vsa so-
seka se zbere k maši; zlasti ženske. In ravno žen-
ske imajo oko za snažnost: ženske naj sodijo! Ju-
tranje solnce je tako lepo sijalo, da se ne bo mo-
gel skriti niti en prašek — če je bil sploh kje
kateri. In ni ga bilo. Vse se je bliščalo, tako da je
bil Rok samega sebe vesel. Marijina svila se je kar
izpreminjala v solnce. Sv. Frančišek je molil svoj
križ proti ljudem kakor bi hotel reči: »Pa si ga
oglejte! In sv. Jakob? Ta je bil za deset let mlaj-
ši! Celo na smeh se je držal, česar cerkovnik Rok
vseh trideset let ni bil zapazil... Hudnikale! Pa saj
ni, da bi klel! Kar je res, je res!

Po maši so se ljudje razšli. Gospod Matevž je
še molil v zakristiji, cerkovnik Rok je pospravil
obleko. Nalašč se je obračal počasi, ker je hotel, da
gospod Matevž začne. Dobro je vedel, kaj je v za-
kristiji takega, da ni v redu. Je bilo n. pr. pokapa-
no z voskom tam na klečavniku, kjer je gospod
Matevž molil; a tistih kapljic cerkovnik Rok nalašč
ni bil odrgnil. Pri umivalniku ni bilo brisače.
Prejšnjo brisačo je bil dal Rok v perilo, a do tega

dne je ni bil dobil nazaj. Bi jo dobil, če bi bil
priganjal perico, ali če bi bil poprosil gospoda
Jerneja. Pa čemu? Ali naj je cerkovnik za vse?
Za kaj so pa ključarji? — Vrata v zakristijo so za-
akripala; ključavnica je bila pusta, da se je težko
odpirala. Rok je to vedel, ampak ali naj cerkovnik
na svoje stroške kupuje olje za mazanje? In tako
je bilo še več stvari... Se to in ono bo morebiti
gospod Matevž opazil, ker mu ne bo všeč... Naj
le!

Gospod Matevž vstaja, spravlja knjižico, si za-
penja suknjo — gre po zakristiji — ozira se —
vs vidi... Nič ne reče. Ali ne bo nič? Zunaj pred
cerkvi so je ustavil... Stoji in gleda naokrog,
stopa gor in dol in čaka... Naj le čakal Roku se
ne mudi. Pospraviti je treba po zakristiji, dejati
v red in pozapreti... Takol Sedaj pa hajdi ven,
da vidimo, kaj ima gospod Matevž na srcu!

»Slišite Rok —!«

No —?«

»Krave sicer nimate, pač pa kozo. Tako so
mi povedali.«

Rok je osupel. Usta odpira in zapira, toda
glasu ne spravi iz grla. Oči ima široko odprte in
le to vidi, kako se v gospodovih očeh nekaj kre-
še; pa ne ve, ali je to k jezi ali je k smehu... Ali
se mar hoče gospod Matevž norčevati? — O kozo
so mu povedali. Kdo neki? Veršaj! Torej tudi o
tistih latvicah za oltarjem sta se menila...

»Jelite Rok, da je res tako?«

»Gospod Matevž, res je tako. Krave nimam,
kozy pa imam. Celo tri kozje imam, ker stara je
imela mlade...«

»No vidite! To sem hotel reči.«

In gospod Matevž mu je rahlo potrkal na
ramo:

»Pa zbogom!«

LEPO POSESTVO V MOŠNJAH naprodaj:
3 hiši z elektr. lučjo in gospodarakim poslop-
jem, v dobrem stanju, velika njiva, najlepša
lega, več gozdov, travnik l. t. d. Več pove
lastnik V. Remle, Mešnje, p. Radovljica.

SUHE GOBE, KUMNO

in druge deželne pridelke kupuje FRAN PO-
GACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Fižol, oves, laneno seme,

SUHE GOBE in druge deželne pridelke plačam
po najvišji dnevni ceni. — Ponudbe z navedbo
cene na IGNAC TOMC, MORAVCE. 5497

Dr. Ivan Hubad

okrožni in zobozdravnik

v Skofji Loki

ne ordinira

od 12. do 27. septembra

»Zbogom!«

Preden se je Rok dobro zavedel, je bil go-
spod Matevž že sredi hriba. Roku je bilo vroče in
mrzlo obenem. Gledal je za gospodar in cel roj
misi se mu je podil po glavi. Kaj gospod Matevž
hoče? Kaj misli o njem? Kaj bo povedal doma go-
spodu Jerneju?

Glej zopet stoji Veršaj pred hišo! Zopet ga
vabi... Zopet gre gospod Matevž v hišo! Tako?!
K Veršaju! Da mu pove, kako je ugnal cerkovnika
Roka in da se potem oba ponorčujeta iz njega?! Naj
se le! In še gospod Jernej povrh! Zdaj je gotovo,
da pojde h gospodu Jerneju in še to nedeljo. Nič
ne bo prosil, nič se ne bo izgovarjal; ampak kar
odpovedal bo! Cerkovnik Rok ni, da bi ga imeli za
norca. Trideset let je pri cerkvi... Vse je lepo
osnažil za Marijino Obiskovanje, tako da bi cer-
kovnik iz mesta ne bil mogel lepše... Sedaj pa —
Le dobite cerkovnika, katerega hočete! Samega
Veršaja, ako hočete! Stari grbavi Rok vam je od-
služil!

»No, kako je?«

Bila je Polona, ki je pristopila, ko so bili
ljudje odšli. V cerkvi se je bila zamudila. Ko je
slišala, da se Rok in gospod Matevž menita zunaj,
je bila vsa vesela, ker si pač ni mogla misliti dru-
gače, kot da je gospod Matevž izvanredno zado-
voljen... In ko gospoda več ni bilo, je prišla in
pristopila ter vprašala kako in kaj.

»Kako li neki? Hudnika —!«

»Nikar —«

»Eh, pusti me v miru in ne draži me!«

Ključ je zaškrpal v vratih in cerkovnik Rok
je z odločnimi koraki odšel po hribu, jezen nase
in na ves svet...

(Dalje sledi.)

GRADSKA JAVNA BOLNICA V KOPRIVNICI
(Hrvatska)

ZELI NASTAVITI MARLJIVEGA,

treznega in resnega moškega, KMETA, ki bi dobro
razumil voditi vse vrste gospodarstva, razdelje-
vati delo gospodarske družine, vršiti nadzor nad
njimi in živino ter bi mogel tudi sam pomagati pri
teh delih. Družina je slovenske narodnosti. — Po-
bližje pri upravi bolnice, ki sprejema ponudbe.

Poču

dovite nižjih cenah kupite
letos

vojneno blago

za šenske in sukno za moške
obleke, kakor tudi vse drugo
manufakturno robo v vele-
trgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cena. Radi
splošnega pomanjkanja denarja treba povedati ter
je dolžnost vsakega, da se selje v Celje in poskusi en-
krat kupiti v veletrgovini R. Stermecki.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

F. Z. X. B. Z.

sedaj poleg nunske cerkve, poleti 1. 1923 v svoji lastni palači ob
Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestu- **6%** brez odbitka rentnega in in-
validskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 1/2 %**.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 1/2 %**.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Nekdanja »ŠKOFOVA« vinska klet, Pred Škofljo 1 otvorena. — Točijo se fina pristna VINAI

IZJAVA. Podpisani ANTON DEBELJAK, posestnik v Prelesju št. 8 pri Vel. Laščah sem g. FRANCA NEREDA, posestnika in čevljarja v Prelesju št. 7 večkrat občutno žalil. Svoje žalitve obžalujem in preklicujem in se za hvaljujem g. Neredu, da je odstopil od sodnega preganjanja. — V Prelesju, dne 30. avg. 1923.
ANTON DEBELJAK.

POZOR! V noči od 28. na 29. julija t. l. se je izgubil iz Zaloga pri Ljubljani lovski pes, istrski brak, pribl. 50 cm visok, gladke dlake bele barve, rumenih ušes, star poldruge leto. Ime mu je ISTOK. Najbrž je ostal v kaki vasi pod Ljubljano. Najditelj dobi 100 Din. — IVAN OZBOLT, nadlovec, Sp. Zadobrova, p. D. M. Polje.

Ržene rožičke, tršlilkovo lubje, je, planinski mah itd. KUPUJE vedno drogerija A. KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1. 4435

DEKLA, zdrava in krepka, srednjih let, ki bi opravljala štiri govedi in štiri središče ter druga domača in vrtna dela, dobi STALNO SLUŽBO v Ljubljani. — Ponudbe pod POŠTNI PREDAL 123, Ljubljana 5024

Nizke cene!
Ugodni plačilni pogoji!

Obče veselje povzroča povsod harmonika domače tvornice
Vinko Simonič-a
Strn sče pri Ptuju.
Velesojem pav. K 534.

POZOR! **POZOR!**
Manufakturna trgovina!
NAJBOLJŠE, najcenejše in najsolidnejše manufakturno blago se kupi pri

Angeloslavu Hrastniku
KARLOVSKA cesta 8 (pri »Jerančiču«).

Slamorenzico manjšo, že rabljeno, dobro ohranjeno, KUPIM. — Naslov pove uprava »Domoljuba« pod števil. 5495.

Posestvo kmečko, 26 oralov, NAPRODAJ. 1 uro od postaje Litija. Veliko kostanjevega lesa. Cena 530.000 kron. — Naslov: MLACNIK, LOKE števil. 96, Trbovlje. 5496

Platno prodajam
pravo domače, lepo, laneno za perilo in rjuhe. Zamenjavam platno za predivo. Sprejemam v tkanje laneno prejo. Tkalnica
»KROSNA«, Ljubljana
Zrinjskega c. 6, nasproti cerkve Sv. Jožefa.

1 meter domačega platna
da TOVARNA ŠINKOVEC, Grosuplje za 2 kg prediva — ali 14 kg godenega oziroma 20 kg surovega lanišča.

Polhove kože

in vse druge KOŽE divjačine, KUPUJE skozi celo leto trgovina usnja D. ZDRAVIČ, Ljubljana, Sv. Florijana ulica števil. 9. 5162

JEZIKI!

Cenj. naročnikom »Domoljuba«, zlasti onim, ki imajo svoje in znance v Ameriki, najvljudneje naznanjam, da sem otvoril oblastveno odobreno pisarno za PRESTAVLJANJE SPISOV IZ TUJIH JEZIKOV v slovenščino in obratno. Jamčim pravilnost prestave. Cene zmerno. — Vljudno se priporočam za obila naročila. — HINKO PRIVSEK, Ljubljana, MIKLOŠIČEVA cesta števil. 18, I. nadstropje, poleg sodišča.

Med NAJBOLJŠE in najsolidnejše trgovine s specerijskim in kolonijalnim blagom Gorenjske spada

Andrašič Ignac

v KRANJU, Glavni trg, ki prodaja svoje blago po NAJNIZJIH konkurenčnih CENAH!

'OLEUM'

d. z. o. z.

industrijska trgovina

Pisarna:

Pred Škofljo št. 1

(vis-avis magistrata)

LUBLJANA

nudi

strojna in druga

industrijska olja

benzole-kanilena masi

parafin

jedlina olja in surovine za usnjarne in mlatarne

Naznanilo in priporočilo

Svojim cenjenim odjemalcem vljudno naznanjam, da sem svojo trgovino s specerijskim blagom na Starem trgu 8 odstopil gosp. Fran Diškurju, ki jo bo v istem obsegu vodil nadalje.

Ko se svojim p. n. odjemalcem najtopleje zahvaljujem za obilno mi izkazano zaupanje, priporočam obenem svojega naslednika in prosim, da mu ohranite enako zaupanje. Velespoštovanjem
J. Fon.

Usojam si uljudno naznaniti, da sem prevzel od gosp. J. Fon trgovino s specerijskim blagom Ljubljana, Stari trg 8 ter prosim vse dosedanje cenj. odjemalce, da mi ohranijo enako zaupanje, kot ga je užival moj gospod prednik.

Velespoštovanjem
Fran Diškur.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG

d. d. v Ljubljani

prodaja

premog slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brokete:

Naslov:

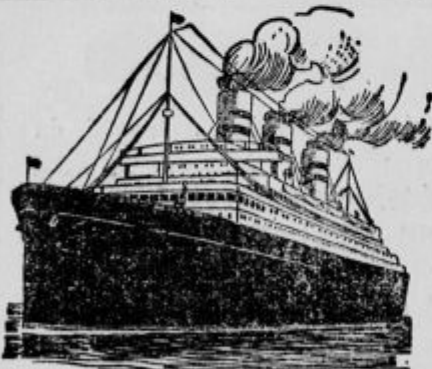
Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani,
Miklošičeva cesta št. 15./11.

Poroč. prstani
Double verižice
S. enske ure
Bucike
Ze ne ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur. zlatarstva in
srebrnine **F. ČUĐEN**
LJUBLJANA 22, Pre. arnova 1

Iščem učenca za pekovsko obrt, starega
od 14 let naprej, za takoj.
Adolf KERN, pek in trgovec, Kranj. 5297

HOLLAND-AMERIKA LINIJA

Rotterdam - New York

Generalno zastopstvo za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev
Hrvatska banka za promet s nekretninama d. d.
Zagreb, Zrinjski trg 8.

Odprava potnikov I., II. III. razreda za Severno
Ameriko in Kanado z ogromnimi, najmodernejšimi
brzovoznimi parobrodi. Potovanje po od-
prtjem morja 6 do 7 dni. Najugodnejša sigurna
in brza vožnja.

Izvrstna kuhinja. Vsak teden jeden parobrod.
Potniki tretjega razreda imajo posebne kabine
z uzorno čistostjo.

Vestranska pojasnila daje brzo in brezplačno:
Holland-Amerika Linija

Pedružnica: Ljubljana, Dunajska c. 21.

Veliko izbiro

in UGODNE CENE najdete pri
nakupu suknenege in manu-
fakturnega blaga za moške in
ženske v Ljubljani

Pred Skofljo
Lingerjeve
Medarske ulice

R. Miklauc, „Pri Škofu“

Obstoj tvrdke blizu 60 let
Razpošilja se tudi po pošti

Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model „A“ in model „B“ (utorni crep), najpriprostejše,
najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanosti, dalje

zidno opeko.

Na željo pošljemo popis in ponudbe. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Moko, otrobe, moko za krmo,

koruzo in oves oddaja tudi na posamezne vreče
FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.
Zahtevajte cenike! 5023

BOROVI HLODI

dolgi 6—8 m, debelost na tanjšem kraju 35 cm, se
KUPIJO po najvišjih cenah. Cenjene ponudbe je
poslati na upravo ista pod številko 5208.

V SLUŽBO SPREJMEM poštenega, pridnega in
zanesljivega

HLAPCA h konjem

v trgovino s specer. blagom v Kranju; nekadilci
imajo prednost. Hrana in tanovanje v hiši, plača
po dogovoru. Ponuditi se je pri FRANC MAJDIČ,
KRANJ, Slovenija. 4935

Neveste!

NOVA TRGOVINA v Ljubljani na Go-
sposvetski cesti šte. 6. — Vse za balo
potrebno izdeluje na novo in tudi popravlja
po nizkih cenah. Ima žimo vseh vrst, mor-
sko travo in lepe preobleke. — Se stare
zaloge dobrega blaga. — Se priporoča.

Tapetnik RUDOLF SEVER.

Kupujemo stalno vsako množino HRA-
STOV, BUKOV, OREHOV, JAVORJEV,
SMREKOV in GABROV

Ies v hlodih

za razžaganje. Ponudbe z navedbo cene
in količine na: «DRAGA», lesna, trgovska
in industrijska družba z o. z., parna žaga,
Ljubljana, Jeranova ulica šte. 15. 5272

Učenca zdravega z dobro šolsko izobrazbo
in poštenih staršev, sprejme trgo-
vina JOS FARKAŠ, Sv. Jurij ob ščavnici, okraj
Ljutomer. — Hrana in stanovanje v hiši.

Železo, Portland-cement

ŠTEDILNIKE, PEČI, VODOVODNE CEVI, SE-
SALKE za vodo in vino, STISKALNICE, MLINE
za sadje, grozdje, BRZOPARILNIKE, TEHTNICE,
različno ORODJE za obrtnike in poljedelce —
POTREBŠČINE za stavbe in pohištvo, KUHINJ-
SKO POSODO in VSO ŽELEZNINO nudi po zni-
žanih cenah TRGOVINA Z ŽELEZNINO

A. SUŠNIK — LJUBLJANA

Zaloška cesta.

Bonboni, vsakovrstni lect, kolači itd.
najceneje samo na debelo (zlasti ugodno za kra-
marice in sejmorje) pri

A. Pöschl

Ljubljana, Gosposvetska cesta šte. 7.

Tovarna kanditov

F. Rozman, Maribor
Aleksandrova cesta 57

priporoča

vse vrste kanditov (bonbonov)
po najnižjih tovarniških cenah.
Zahtevajte cenik!

Lepa priložnost

Ob priliki veleseljma obiskujte tudi staro znano
prod. zadrugo kotlarjev, kleparjev, inštalaterjev itd.

V celi Jugoslaviji priljubljene bakrene kotle. Izdeluje se vse vrste
bakrenih kotlov za žganje kuho, pralnice, štedilnike itd. Na raz-
pologo so še drugi oddelki: kakor splošno kleparstvo, ključav-
ničarstvo, vodovodne inštalacije itd. Prevzema se tudi vsakovrstne
predmete iz različnih kovin za moderno autogenično varanje.
Vsa naročila točna in solidna. Garantirano blago. Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 18.